

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Dissertatio Tertia. De Iubileo Iudæorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

Quingen-
tesimus
D. Nor-
berti.

narunt. Et nuper annus huius sæculi xxxiv. ab obitu D. Norberti Quingentesimus, à Candidissimo Præmonstratensium Ordine, plausu & gratulatione insigni, ad memoriam simul & exemplum posteritatis, peractus est. Nec dubium, quin aliæ subinde Religiosæ Familiæ centesimum annum solennem egerint, licet monumenta non existent. Quibus omnibus tantò ætate inferior, hoc Sæculari anno quasi à longè & vltima accedat minima Societas nostra, *creseatque in mille millia.*

DISSERTATIO TERTIA.

De Iubileo Indæorum.

Ex computu
Saliani.

Quàm profana apud Romanos Ludorum Sæcularium, tam sancta apud Iudæos anni Iubilei institutio fuit; antiquior multò ipsâ Vrbe conditâ ad annos propemodum octingentos. Illud saltem vtrique populo commune, quòd solennitatis causâ, accepti à Numine beneficij memoria fuit, cultu perpetuo apud posteros renouanda, eâ gestientis lætitiæ significatione, quam Romani designarunt *Ludorum* nomine; Hebræi, quasi nullâ satis voce possent exprimere, *Iobel* appellauère; Latine *Iubileum* dixeris. Quòd vocabulum magnæ cuiusdam, & non se capientis lætitiæ indicem vocem eruditi interpretantur. vocabulum origine quidem Hebræum; sed nec ita inusitatum, vt quidam putant, Latinis Scriptoribus, quin inde cecinerit Silius:

Iubileum
lætitie vox.

Apud Ser-
rar. in Iof.
Tom. 2.
c. 6. q. 5.
Sil. Ital. l. 14.

Et lætus scopulis audiuit iubila Cyclops.

nec ita barbarum aut deterioris æui, quin iubilandi verbum Varroni Festoque fuerit cognitum. Eius vim, quoniam frequentissimus vsus est, ita Festus explanat: *Iubilare, est voce confusâ in clamare præ gaudio.* & non vno loco idem Augustino est iubilare, atque gaudium quod corde conceptum est, & verbis explicari non potest, tamen voce testari. An non exprimere videntur id, quòd Societatem Iesv lætissimo isto Iubileo facientem cernimus? gaudium corde conceptum de tam propensâ in se Dei benignitate vel ad omnium stuporem; gaudium, inquam, illud, quòd nullis satis verbis aut grata aut gratulabunda explicare potest, voce testatur, confusâ & inconditâ quidem, tumultuario quasi opere; sed quòd vel inde iubilantis esse agnoscas, & sine arte aut furo erumpentem lætitiâ continere non valentis. Testatur, inquam, effusâ gratulatione, & voce magnâ in iubilo; & quâ se per extrema terræ latè diffusam circumspicit, *extrema terra* ad iubilandum cum Isaiâ inuitat: quaque omnem terram filiis suis ad prædicandum felicioris sorte diuisam videt, quàm Chananitidis ad incolendum Hebræis fuit, *in cymbalis iubilationis* cum Regio Vate canit: *Iubilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini eius.* illum scilicet, vt hoc loco Interpretes, militarem ἀλαλαγμῶν, & triumphalem ἑπιθύμιον ἔμμεν, cuius lætissima recordatio ab institutâ disputatione iam nos pænè abduxerat.

In Psal. 65.
& 94.
conueniens
Sæculari
nostræ ce-
lebrati.

Isa. 44.

Psal. 150.
Psal. 65.

Symbola
Iubilei,
non origo.
Lib. 1. de
Rub. c. 2.

Iubilei originem qui à septimi diei quiete perunt, Conditoris exemplo præceptoque imperatâ, vt Paulianus; aut à quietâ vbertate terræ, quæ nec rastro læsa nec vomere, sponte suâ fruges oriantibus dabat, vt Pienti-

Pientinus; aut à renouato fœdere cum Noëmo quinquagesimo post diluuium anno, vt Montigianus; symbola Iubilei potiùs ingeniosè conquirunt, quàm eius ortum ex fide narrant. Illum autem quasi conciliandæ vetustatis causâ incertum facere quid artinet, cum è saceris Litteris manifestè constet, auctore Deo institutum anno primo egressionis ab Ægypto? Operapretium est rem omnem paulò accuratius cognoscere, quoniam & reconditæ antiquitatis plurimum habet, & sacra eruditionis.

Lib. 3. de Iubil. c. 3. Tract. de Iubil. c. 3. Institutus est anno primo egressionis ex Ægypto.

Vti septimum quemque diem hominum quieti iam inde ab exordio mundi destinauerat Deus, sabbatumque dici iusserat: ita cum deinde populum suum ab Ægypto eductum in nouam esset possessionem immisurus, septimum quemque annum agrorum quiete, manumissione seruorum de gente Hebræâ, arisque alieni remissione sacrum solennemque haberi voluit; atque inde Sabbaticum appellari, partim in memoriam adeptæ libertatis, partim aditæ hereditatis nouæ: expletis autem septem sabbaticis, hoc est, quadraginta nouem annis, sanctificari deinde annum quinquagesimum, vocarique Iubileum; aut Iobeum potiùs (vt scribere malunt, qui de apicibus disputant) à voce illâ *Iobel*. Quam si cum aliis clangorem buccinæ interpretaris, alludes quidem ad lætitiæ signa sacro isto anno dari solita, & septem buccinas quarum vsus est in Iubileo. at si libertatem cum Iosepho, cum Hieronymo dimissionem, *ἀφέν* seu remissionem cum Septuaginta, ad mentem puto sacri Scriptoris accedes propiùs: *Vocabis*, inquit, *remissionem: ipse est enim Iubileus*. quasi dicat: Ipse enim remissionis annus est: siue ita intelligas remitti quemlibet in pristinam hereditatem, libertatemque (quæ duæ erant præcipuæ Iubilei immunitates, præter alias cum sabbatico communes) siue potiùs amissam libertatem hereditatemque diuenditam, quasi remissam ad suos postliminiò redire. hereditatem quidem gratis, ad pauperes dominos: libertatem verò non ad seruos tantum (quod anno quolibet sabbatico fiebat) sed eorum quoque liberos coniugesque, quadraginta nouem annorum obsequio quasi pretio redemptam. Atque hinc idem Cornelio est *annus Iobel*, quod *annus omnia secum adferens bona, & quemque in pristinam libertatem hereditatemque reducens*: à radice *Iabal*, quod Hebræis est afferre atque adducere cum insigni lætitiæ significatione, quam lato buccinarum clangore & publicâ omnium gratulatione testabantur.

Apud Benzon. de Iubil. lib. 1. cap. 5. Leuit. 25.

In cap. 25. Leuitici.

Institutus igitur, quemadmodum dicebamus, primo egressionis anno, tam Sabbaticus quàm Iubileus fuit. Sed, quod in aperto est, neuter obseruari per quadraginta annos in deserto potuit; cum neque terram, cui requiem darent, haberent propriam, nec quos emerent agros recipere. Ex quo rursus liquet, tum primùm numerari coeptos, cum, *so Iordane* transmissis Iordane, in Chananitidem ingressi, quasi pedem fixere & iniere possessionem: siue à captâ Iericho initium statim ducas cum Sallustio; siue à septimo dein anno, post primam videlicet factam à Iosue in Galgalis terræ diuisionem, cum Serrario & Cornelio. Ex quo tempore annus septimus, Sabbaticus primus: ac deinde quinquagesimus, primus Iubileus fuit, vterque, vt credibile est, in recenti institutione,

transmissis Iordane obseruari coeptus; In Epitom. ad annum mundi 2584 Tom. 2. in Ios. cap. 13. quest. 13. In cap. 25. Leuitici.

*sed vix
deinde.*

castè sanctèque obseruatus. Hoc initio deinceps tempora apud Iudæos per annos sabbaticos diuisa, sæcula per Iubileos: qui licet vix vnamquam sincerè obseruati (aut vitio gentis à cultu veri Numinis facillimè dilabentis ad idola, aut crebris calamitatibus bellorum, seruitutis, exiliorumque,) tamen numerati semper fuere: certissima temporum nota, veteris historiæ lux, ad annos septingentos Græcorum Olympiadibus prior.

Idem Hebræus & nobis Iubilei mensis;

Sed illud nobis, præsertim qui Societatis nostræ Iubileum à mense Septembri numeramus, die videlicet sanctis Cosmæ & Damiano sacrâ; illud, inquam, non præmittendum videtur, Iubileum apud Iudæos inchoari quoque solitum à mense Tisri; qui ciuilis quidem anni primus, sacri verò septimus erat, nostroque respondet Septembri. Quòd si & illud addimus, mensibus vsos fuisse lunaribus, ac Tisri magnam Septembris, magnam Octobris nostri partem solere complecti; imò verò annum ciuilem ita plerumque exeunte Septembri inchoari solitum, vt propterea scripserit Hieronymus, mensem Octobrem apud omnes Orientales esse primum; deprehendemus primum apud Hebræos Iubilei diem non magno abesse interuallo à primo Iubilei nostri. Præterquàm quòd, pro variâ lunarium mensium reuolutione, primum anni diem in Septembris apud nos vigesimum septimum aliquando incidere mirum non sit: atque adeò idem tunc illis, quod nobis modò, exordium Iubilei. Quod faciliùs etiam contingere potuit, si cum Serriario dicimus, dimissis in omnem circà regionem buccinatoribus festiuo clangore tubarum Iubileo initium dari solere, die Tisri decimo: decimus enim ad vigesimum septimum nostrum & propiùs accedet & sapiùs: vel si cum Saliano à primo die mensis Iubileum inchoamus, sed decimo tantùm die qui missi fuerant præcones singulis in urbibus tubâ insonuisse, denuntiantes Iubileum à decem diebus iam inchoatum; horum decem dierum ambitu primum Iubilei nostri diem plerumque inueniemus inclusum.

In cap. 1. in Ezechiel.

fortè etiâ aliquando dies.

Tom. 2. in Ios. c. 13. q. 14.

In Epitom. anno primo Egressionis.

Sed omen melius à Festo SS. Cosmæ & Damiani.

Verùm ab hac obseruatione omen ducere non placet. felicius nobis ab annuo Cosmæ & Damiani festo auspiciu est, salutarium Medicorum non animis minùs quàm corporibus; quos sibi tutelares diuinitus datos credit hic sacer Ordo, ad miserorum mortalium opem, medelam, salutem calamitosæ Ecclesiæ temporibus excitatus: quando non sine numine Diuùm contigit, vt qui eum confirmavit Paulus III. è gente Farnesîa, ante Pontificatum Cardinalis fuerit titulo sanctorum Cosmæ & Damiani; & inter prognostica de futuris aliquando Pontificibus lemmata, quæ à sancti Malachiæ nomine aliquam vaticinij sumunt auctoritatem, hoc symbolo iam olim legatur præsignatus, Hyacinthus Medicorum. Sit igitur felicior in æuum fortunatiorque nobis sanctorum Cosmæ & Damiani dies Societati natalis, quàm primus Iubilei Hebræorum. quem etiam, stante quoquo modo Republicâ, numerare potiùs, vt suprâ dicebamus, quàm religioso cultu obseruare consueuerant. vt vel ideò typum tantùm fuisse Auctores dixerint; & ea quæ signabantur bona, Christianorum temporibus reseruata: donec tandem omnis Iubileorum annorum cæremoniâ vnâ cum Iudæorum Re-

publi-

publicâ prorsus extincta est; eiectione ipsi à facie Domini, instar profugii Caini, toto orbe exules, sine Rege, sine Sacerdote, sine Sacrificio, sine Templo, perpetuo in luctu & mœrore tot iam sæculis degunt, sine ullâ spe latitæ aut iubilationis.

*Indaorum
Iubileus
cum Re-
publicâ
extinctus.*

DISSERTATIO QVARTA.

De Iubileo Christiano.

AD Christianum tandem Iubileum ventum est. plausus date & latitæ signa.

*Aurea centeno consurgunt sæcula Phæbo,
Et radiat cæleste iubar. Miserratus ab alto
Filius æterni Patris, de Virgine carnem
Indutus, —*

*Christo
nascente
inchoatur
Iubileus
Christia-
nus.
Iacob. Card.
de Centes.*

nostræque lucis in auras prodiens mortalis Deus, noui nobis Iubilei auspiciis facit. Ita sentiunt, quotquot scripsere istud Hebræorum quinquagenarium solenne typum nostri gessisse; verumque Iubileum Seruatoris aduentu sumpsisse initium. tunc pressis antea iugo legis rediisse libertatem filiorum Dei; tunc amissam tot sæculis cuique rediisse cælestis Regni hereditatem. Quid, quod Historici non ignobiles tradidere Christum Dominum consecrasse annum Iubileum felicissimo suo natali? dicunt enim ex Bedæ & Eusebij supputationibus natum fuisse anno ab Orbe condito quater millesimo quinquagesimo, qui erat octuagesimus primus mundi Iubileus. Quæ supputandi ratio si vera (Saliano enim non probatur, qui duobus post annis natum ponit) ostendet utique, inquit Benzonius, veteris Iubilei figuram appositè terminatam in CHRISTO nascente tempore Iubilei: atque inde nouum exortum numerarique cœptum Iubileum Christianorum.

*Benzon. l. 3.
de Iubil. c. 3.*

Verum nobis potius cum Nauarro placet, veterem Iubileum sacræ Pentecostes typum fuisse, & quinquagesimum hunc diem per tot quinquagesimos annos fuisse præsignatum: eademque luce typum omnem ex Ecclesiæ sensu fideliter impletum; quod vetustis ipsa versibus canit. Quare si quid Christiano, ut nunc peragitur, Hebræoque Iubileo commune adhuc manet, id erit solum nomen, & mystica quædam similitudo; quod illis corporum assertio curæ fuit, nostris animorum: quæ verior libertas. Annorum certe diuersa à principio ratio semper fuit: illis quinquagesimo, nostris centesimo quoque anno id solenne repetentibus, in memoriam sacratissimi Natalis Domini: vnde fit, ut à sæculari potius Urbis natali consuetudinem fluxisse credam. Sed paulo id diligentius inuestigandum.

*Euseb. in
Chron.*

Iubilei meminit Eusebius ad annum Seueri XII. Sed an Christiani? Fama vulgavit centesimum quemque olim fuisse Iubileum. An ab ipsis Ecclesiæ primordiis? non nisi coniectura est, nimium adhuc vigente superstitione Gentilium. Verosimilius initium ducitur à temporibus Constantini Magni: cum se palam efferre, & omnia paulatim obtinere Christiana Religio cœpit. Exemplum erat in oculis, solenne sacrum Sæcularium

*Christia-
nus verosi-
militur in
Ecclesiâ
obseruatus
ab inter-
missione
Sæcula-
rium Lu-
dorum.*